

ADVIES VAN DE ASDO AAN HET COLLEGE VAN B&W VAN DE GEMEENTE OOSTSTELLINGWERF

ALGEMEEN

Onderwerp	Beleidsregels Algemene en Bijzondere Bijstand Participatiewet 2026
Vorbereid door:	Themagroep Participatie
Advies:	Gevraagd
Advies gevraagd per:	14 januari 2026
Uiterste adviesdatum:	15 maart 2026
Advies uitgebracht op:	14 maart 2026

INLEIDING

Met de komst van de Participatiewet in Balans zijn er wijzigingen aangebracht in de regels van de algemene bijstand en de bijzondere bijstand.

De kernbegrippen van de Participatiewet in Balans zijn vereenvoudiging, vertrouwen en menselijke maat. Hardheden worden weggenomen. De gemeente geeft aan dat de medewerkers al vaak in de lijn van de Participatiewet in Balans werken, waardoor de nieuwe regelgeving vaak formalisering van de werkwijze lijkt te zijn. De wijzigingen zijn verwerkt in de nieuwe beleidsregels.

We hebben een voorgesprek met de beleidsambtenaar gehad. Daarnaast zijn er nog enkele vragen per mail gesteld ter verduidelijking van de gevraagde adviespunten. De mailwisseling hebben we als bijlage toegevoegd.

Er wordt over de volgende punten advies gevraagd:

1. Of de beleidsregels voldoen aan de kernbegrippen van de Participatiewet in Balans
2. Of de stukken begrijpelijk en leesbaar zijn
3. Transparant; bij publicatie voldoende inzicht en overzicht in de werkwijze van de gemeente.

ONS ADVIES

1. Of de beleidsregels voldoen aan de kernbegrippen van de Participatiewet in Balans

De kernbegrippen van de Participatiewet in Balans zijn vereenvoudiging, vertrouwen en de menselijke maat.

Voor veel kostensoorten wordt in beginsel geen bijzondere bijstand verstrekt. Het valt op dat in uitzonderlijke bijzondere omstandigheden hiervan kan worden afgeweken. De menselijke maat is dus zeker aanwezig. Ons advies is om de kwaliteit van de individuele beoordeling te bewaken. Zodat de beoordeling niet persoonlijk wordt.

2. Of de stukken begrijpelijk en leesbaar zijn

Wij hebben twijfels of het stuk voor de inwoner goed leesbaar is en of de teksten te begrijpen zijn. Voor de inwoner die de wet niet kent en niet gewend is dergelijke stukken te lezen is het een behoorlijk pittig stuk. Er wordt gesteld dat het beleid op B1 niveau is geschreven. Wij hebben de indruk dat het stuk op een hoger niveau is geschreven. Ons advies is om in ieder geval:

- de lijst met afkortingen compleet te maken.
- de begrippenlijst compleet te maken
- een overzicht te maken van alle artikelen met hun betekenis.

Er wordt ook verwezen naar artikelen van de WMO 2015 en artikelen van de Jeugdwet wat tijdens het lezen vragen oproept. Soms staat er een link achter. Ons advies is om er altijd een link achter te zetten.

3. Transparant; bij publicatie voldoende inzicht en overzicht in de werkwijze van de gemeente

De beleidsregels worden gepubliceerd op overheid.nl. Iedereen kan het dus lezen. Echter vragen wij ons af of de inwoner dit zal gaan lezen.

Ons advies is om een overzicht van belangrijke wijzigingen kenbaar te maken bij alle inwoners die tot de doelgroep behoren. Wij denken daarbij aan een persoonlijke brief of mail. Ons advies is om het overzicht van wetswijzigingen Participatiewet met was/wordt van de Gemeente hiervoor te gebruiken.

Voor de inwoner is het boekje 'Regelingswijzer 2026' ook beschikbaar. Dit sluit volgens ons meer aan bij de informatiebehoefte van de inwoner.

Daarnaast is het belangrijk dat de inwoner **hulp kan blijven vragen aan** Scala of het Gebiedsteam van de Gemeente.

Naast de bovengenoemde 3 adviesverzoeken willen we ook nog het volgende adviseren:

Reiskosten uitvaart

Het valt ons op dat er wel reiskosten via de bijzondere bijstand kunnen worden verleend voor het bezoek aan een gedetineerde of een ziek familielid, maar niet voor het bijwonen van een uitvaart. Ons advies is om ook voor het bijwonen van een uitvaart reiskosten toe te kennen.

Vrijlaten giften.

In artikel 18 lid 3 onder a t/m d staat wanneer een gift in ieder geval wordt vrijgelaten en niet aangemerkt wordt als inkomen. Ons advies is om de punten a. en b. niet op te nemen in het beleid.

- a. Giften die worden verstrekt en ingezet voor kosten waarvoor anders bijzondere bijstand verstrekt had kunnen worden;
- b. Giften die worden verstrekt en ingezet voor medisch noodzakelijke kosten;

De benoeming van de punten a. en b. is overbodig. De genoemde kosten zijn al betaald. Achteraf bijzondere bijstand verstrekken is niet mogelijk. Ook zijn de dringende en noodzakelijke redenen komen te vervallen; de kosten zijn immers al betaald.

Sneller opnieuw bijstand aanvragen

In artikel 5 lid 7 wordt aangegeven dat het college gebruik maakt van haar bevoegdheid verkregen uit artikel 43a van de wet of 15a, eerste lid van de loaw om minder gegevens te vragen als na het eindigen van de algemene bijstand binnen twaalf maanden een nieuwe aanvraag wordt gedaan. Ons advies is om ook voor de volgende gegevens gebruik te maken van beschikbare bronnen:

- a. het hoofdverblijf;
- b. de gezinssituatie; en
- c. het inkomen en het vermogen.

Mantelzorg kan volledig bijstand houden

Mantelzorg wordt benoemd in de regelingenwijzer 2026. **In het beleidsdocument komt mantelzorg niet terug.** Ons advies is om dit ook in het beleid op te nemen.

Jongeren in de bijstand mogen meer bijverdienen

Dit betreffen aanpassingen per 1 januari 2027 maar voor onderstaande onderdelen is gedoogd dat deze al per 1 januari 2026 worden ingevoerd. Waarom is er voor gekozen om dit niet te doen?

De belangrijkste onderdelen die vanaf 1 januari 2026 worden gedoogd zijn:

- Premie arbeidsinschakeling voor jongeren (tot 27 jaar): Gemeenten krijgen de mogelijkheid om de 'premie arbeidsinschakeling' (een extra beloning bij werk) één of twee keer te verstrekken aan jongeren, als dit helpt bij het vinden van werk.
- Bufferbudget: Gemeenten mogen vooruitlopen op het 'bufferbudget' van €1.000, waarmee bijstandsgerechtigden financiële tegenvallers kunnen opvangen zonder direct in de problemen te komen.
- Vereenvoudiging bijverdiensten: Er komt meer ruimte voor het vrijlaten van inkomsten uit werk, met name voor jongeren.

Ons advies is om deze onderdelen per 1 januari 2026 in te laten gaan.

Bijstand aanvragen met rijbewijs als legitimatie.

Sinds 2026 kan een bijstandsuitkering aangevraagd worden met een rijbewijs als legitimatie. **Dit ontbreekt in de beleidsnotitie.** Advies om dit op te nemen in het beleid.

IMPACT VAN HET ADVIES VOOR DE INWONERS C.Q. DE SPECIFIEKE DOELGROEP VAN HET ADVIES

De mogelijkheid bieden dat ook voor het bijwonen van een uitvaart reiskosten onder de bijzondere bijstand vallen..

Besluiten moeten niet persoonlijk zijn, maar maatwerk moet mogelijk blijven. Voor een besluit moet er altijd een gefundeerde verklaring zijn.

De beleidsregels zullen beter leesbaar zijn voor inwoners door afkortingen, begrippen en artikelnummers te verklaren.

Bij het opnieuw aanvragen van algemene bijstand hoeft de belanghebbende niet opnieuw gegevens aan te leveren.

Duidelijkheid omtrent regels rondom mantelzorg.

De punten a en b in artikel 18 lid 3 zullen geen vragen oproepen.

Meer financiële armslag voor met name jongeren.

Bijstand aanvragen met een rijbewijs als legitimatie mogelijk maken.

TOT SLOT

De kernbegrippen van de Participatiewet in Balans zijn vereenvoudiging, vertrouwen en menselijke maat. Hardheden worden weggenomen. We zijn van mening dat de gemeentelijke verordening goed aansluit bij deze kernbegrippen.

Namens de Adviesraad Sociaal Domein gemeente Ooststellingwerf

Bert van Riezen

Voorzitter ASDO